



Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CXXXVI. De constitutione cuiusdam Ordinis religiosi, quod qui officium exercuit, non possit ad illud, aut aliud eligi nisi elapso anno; vtrùm habeat locum in eo, qui per renunciationem, aut ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

32 Petri Francisci de Tonduti Sanlegerii,

respicit personam, & non beneficium: & non eadem est ratio hoc casu, sicut dum agitur de illa inhabilitate quæ solum respicit beneficium, & non personam, qualis est ea quæ propter collusionem in beneficia factam imponitur, de qua nos *supra* diximus n. 10. & *sequentibus*. & per consequens cum per confidentiam persona reddatur inhabilis, non juvatur triennali, etiam quoad alia beneficia, propter incapacitatem suæ personæ; sicut nec infans, alizve similes personæ ad obtinenda beneficia inhabiles.

Verum adversus Rebuffi sententiam concludit Sanchez lib. 2. *consil. moral. cap. 1. dub. 31. num. 20.* ubi per multas rationes probat, quod licet inhabilis ratione personæ careat titulo colorato quoad alios effectus, tamen quoad effectum Regulæ de triennali, inhabilitas non consideratur nisi proveniat ex simonia, vel violentia in beneficio: si enim agatur de alia incapacitate, veluti si agatur de illegitimo, aut de quocumque irregulari, & aliis similibus, illos triennalis possessio tætuat: quia cum Regulæ de triennali, tres tantum casus excipiat, nempe simoniam, violentiam, & reservationem in corpore juris clausam, in reliquis remanet firma: atque ita tenet Philippus Probus ad *pragmaticam sanctionem titulo de pacific. possessorib. in verbo, Molestari. gloss. 3.* Gomez. in *regul. de triennali, quest. 26. §. quibus non obstantibus, & §. sed breviter*, & alii DD. *ibid.* allegati. Vnde inferri potest, quod qui non commisit simoniam, aut non est intrusus in illo beneficio, juvatur regulæ de triennali quoad alia beneficia, & nisi agatur de beneficio reservato reservatione clausa in corpore juris, & sicut illa Regulæ juvatur illegitimus & irregularis, num. 24. aut ille qui non habet qualitatem requisitam ex fundatione, & similes, ut *ibi* per eum, & fateatur tamen (& verum est) quod si agatur de incapacibus beneficii omnimoda incapacitate, ut de laico, Iudæo, femina, & similibus, tunc nullo unquam tempore collatio invalidari potest, ut in dicto num. 20. *versic. & eadem questione, & n. 21.*

Sed cum multi Doctores magnæ autoritatis existimaverint, confidentiarium non privati in foro conscientie beneficiis postea obtentis, in quibus nullam commisit confidentiam, nisi post subsequutam sententiam Iudicis, quam sententiam nos amplexi sumus *superius*, lib. 2. *cap. 67. num. 22.* concludendum omnino est, possessorem beneficii, in quo nulla simonia commissa fuit, tutum esse in foro poli, quamvis prius confidentiam commississet in alio & diverso: beneficio, ut determinat Lessius lib. 2. *de justit. & iure, c. 35. dubit. 26. n. 147. versic. 4.* ubi citat Glossam communiter receptam in *cap. fraternitas, 22. quest. 2. Scott. in select. Pontific. consil. theorem. 203. versic. sexta.* & alios citat Corrad. in *praxi dispensationum, lib. 5. c. 10. num. 10. versic. ceterum.* Sanchez de *matrim. lib. 3. disp. 30. n. 1. versic. si ergo est pœna, & versic. deinde inhabilitas*, adeo ut non sit in conscientia requisita aliqua dispensatio summi Pontificis ad obtinenda beneficia, super quibus confidentia commissa non fuit. Eiusdem sententiæ fuit Navarr. *conf. 32. de Simonia*, Emmanuel Sà in *verbo Simonia, num. 5.* Paulus Layman. lib. 4. *tract. 10. c. 8. num. 73. & 74.* quamvis contrariam sententiam, nempe pœnam inhabilitatis ad futura beneficia contrahi ipso iure, etiam ante aliquam Iudicis declarationem, veritorem & in praxi receptam existimet Bonacin. in *tract. de simonia, q. 7. puncto 2. in secunda difficultate, n. 3. versic. sed mihi dicendum videtur*, ubi alios Doctores allegat: & vi-

detur ejusdem sententiæ Garf. *pari. 8. cap. 1. num. 72.* Sed verior est nostra sententia, quæ pro se tot habet Doctores magnæ autoritatis, & reprobat Garf. non induci privationem ipso iure quoad alia beneficia, super quibus non fuit commissa simonia, tenet Lotter. *de re benefic. lib. 3. c. 29. num. 171.* Et ita cum Viris doctissimis fuit conclusum.

CAPVT CXXXVI.

De constitutione cuiusdam Ordinis religiosi, quod qui officium exercuit, non possit ad illud, aut aliud eligi, nisi elapso anno, utrum habeat locum in eo, qui per renunciationem, aut aliquod accidenti superveniens fuit impeditus in exercitio, & administratione primi officii? Et quid sit statuendum in Confessariis sanctæ Claræ, Ordinis Minorum, nempe utrum is qui tanquam Confessarius habuit vocem in ultimo Capitulo provinciali, possit eligi in Guardianum, etiam si tempus vacationis in constitutione contentum nondum fuerit elapsus.

SUMMARIUM.

- 1 Qui fuit impeditus sine culpa sua exercere officium, non potest dici illud exercuisse durante tempore impedimenti.
- 2 Religiosus diversæ Regulæ seu diversæ monasterii, non debet praefici monasterio.
- 3 Homines disparis professionis conjungi non debent.
- 4 Officia continuari non debent sed quomodo illud intelligatur.
- 5 Tempus officii censetur continuatum, non obstante cessatione illius proveniente ex facto honoris.
- 6 Officium non censetur continuatum quando illud exercitium fuit impeditum ex legis dispositione.
- 7 Tempus inceptum in odiosis non habetur pro completo.
- 8 Habilitas debet considerari tempore praeficiendi.
- 9 In Ordine Minorum nemo potest exercere Guardianum, nisi per annum expletum à simili munere vacaverit.
- 10 In eodem Ordine Minorum munus Provincialem nemo ultra triennium exercere potest.
- 11 Confessarii monialium sanctæ Claræ habent vocem in electionibus ex privilegio.
- 12 Confessarii monialium sanctæ Claræ, lapso triennio sui officii statim possunt eligi in Guardianum non expectato anno.

IN constitutionibus cuiusdam Religionis, *part. 3. cap. 2. §. 10.* cavetur quod qui per duo capitula immediate subsequenter, & completa, ad aliquod officium habens votum promotus fuerint, aut electionis renunciaverint, quibus per sex menses, intra supra dictum tempus, in eadem provincia fuerint, ineligibiles ad simile officium per biennium remaneant, sub pœna nullitatis.

Contingit

Contigit quod R. P. B. in uno Capitulo provinciali electus in Priorem conventus sancti Augustini intra civitatem Massiliensem existeret; manus Prioris, quod bennio durare debebat, per annum circiter exercuerit, restituito videlicet conventu, ex ordinatione Sacrae Congregationis Regularium alius Patribus Augustinianis laxiorem Regulam proficientibus; ita ut munus suum dictus pater B. continuare, & usque ad finem exercere non potuerit.

Cumque idem pater B. in Capitulo provinciali tunc immediatè sequenti electus fuisset in priorem conventus Tolonenfis, & rursus in alio Capitulo tunc immediatè sequenti in eodem Prioris munere confirmatus; Dubitatum fuit utrum ista ultima electio, seu confirmatio sit valida, stantibus dictis constitutionibus?

Dubium consistit in eo quod sequeretur ipsum in tribus Capitulis immediatè sequentibus fuisse electum; cum tamen ex dicta constitutione post duo Capitula eligi non possit, immò ab omni officio per biennium vacare debeat.

1. Negotio diligenter perpenso cum suis circumstantiis omnino concludendum est, dictum Patrem B. potuisse eligi in Priorem, aut confirmari, non obstante prima illa electione ad prioratum conventus Massiliensis, quia prima illa electio non fuit plenum effectum sortita; & intentio statuentium illa fuit, quod nemo posset triplici officii functione honorari: atqui dictus Pater B. verè non potest dici exercuisse officium Prioris Massiliensis, cum exercitum illud non duraverit, immò magna ex parte temporis impeditus fuerit, ne illud exerceret: de jure verò factum non dicitur, quod factum non durat, item 6. §. quod si alior. ff. quod cuiusque univers. nom. l. si pro parte 10. §. verum. ff. de in rem ver. l. Celsus, §. idem, ff. de arbit. neque dicitur acquisivisse possessionem dicti officii, qui tenebatur ad restitutionem illius dictis Patribus laxioris Regulæ faciendam, non videtur, ff. de acquir. possess. & non præstat impedimentum quod de jure non fortitur effectum, cap. non præstat, de reg. jur. in 6. ergo cum dictus Pater coactus fuerit ad restitutionem dicti officii per decretum Sacrae congregationis, sequitur perinde esse, ad effectum de quo agitur, ac si illud numquam exercuisset.

2. Secundo, quia suspensio, seu remotio à dicto officio non solum provenit ex facto hominis, sed etiam ex dispositione legis: quia cum Religiosi Sancti Augustini restituti ad conventum Massiliensem in quo dictus pater B. præsidebat, non eandem proficerentur Regulam, quam dictus Pater, sed laxiorè; non poterat ex dispositione juris præesse dicto monasterio diversam Regulam observanti: cap. ne pro defectu 41. & ibi Gloss. in verbo ipsius, de elect. & ibid. DD. & maxime Innocent. in gloss. ultima, cum non conveniat rationi, ut homines dispares professione in unum socientur: ut dicitur in Clement. 1. de elect. & copiosè ostendit Roderic. tom. 2. quest. regular. 9. §. 2. art. 9.

3. Cum igitur suspensio ab officio Prioris facta fuerit ex dispositione legis, sequitur electionem postea factam ad conventum Tolonensem, non esse continuativam officii, quod jam prius omnino expiraverat, & per consequens cessare regulam leg. 1. §. 2. Cod. de muneribus & honorib. non continuand.

4. lib. 10. † Debet enim fieri differentia inter cessationem officii proveniente ex facto hominis, & ex facto legis: dum enim provenit ex facto hominis, imputandum est ei qui poterat officium continuare

& non continuavit, postquam semel possessionem accepit, veluti si quis post captam officii possessionem fuerit per renunciationem exclusus, vel per proprium delictum ab officio suspensus; in quibus terminis loquitur Navarr. part. 2. decis. 66. ubi tractat de Correctore Minimorum, qui possessionem sui numquam fuerat consequutus, vel post adeptam possessionem fuerat ab officio suspensus; & propterea prudenter illi qui dictum statutum seu constitutionem fecerunt, specialiter providerunt circa casum renunciationis.

Vnde cum aliàs similis questio supervenisset apud Minimos qui habent constitutionem, ut nemo eligatur ad Correctoris munus, nisi prius per annum vacaverit, & subiectus permanferit, Eminentiss. Cardinalis Aldobrandinus Prætor rescripsit die 2. Aprilis 1626. his verbis: Nos Hypolitus, &c. Dicimus & declaramus, quod quicumque Frater dicti Ordinis, qui ad aliquam Dignitatem vel officium fuerit assumptus, si hinc renuntiaverit, ad aliud equalis etiam superioritatis, & dignitatis officii toto tempore à Regula præfixo assumi non possit, ut apud Peyrin. tom. 2. de prælat. quest. 1. cap. 4. num. 104. Quod intelligendum est de illis qui adepti munere renuntiant, non de iis qui ante receptum munus: prout declaravit Sacra Congregatio Regularium mense Januarii 1631. teste Peyrin. dicto n. 104. in fine, & est conforme dictæ decisioni Navarr. p. 2. decis. 66.

Quando autem suspensio exercitii alicujus muneris vel officii provenit ex facto legis, prout in casu isto; tempus electionis secundæ est quid diversum à tempore primæ electionis, neque potest dici continuatum, & per consequens cessat dispositio de muneribus non continuandis, ex notatis per Cavalcan. decis. 16. num. 37. part. 3. ubi tempus non dicitur prorogatum, sed omnino diversum, quando suspensio provenit à lege, & non ab homine, tunc enim tempus prorogatum, est quid separatum & diversum: per text. in cap. quia diversitatem §. de concess. præbend. & ibi Gloss. in verbo, suspensio.

Tertio, quia tempus inceptum non habetur pro completo quando agitur de odiosis, quidquid aliud sit in favorabilibus: ad notata in l. qua etate §. ff. de testament. & est gloss. in l. §. minorem ff. de minoribus. Quod præteritum procedit stantibus verbis expressis dictæ constitutionis, in qua consideratur tempus duorum Capitulorum immediatè subsequentium, & completorum: & sic cum dictus Pater B. non exercuerit officium Prioris per spatium duorum Capitulorum, nempe per duo biennia completa, quando fuit confirmatus ultimo loco in Priorem Conventus Tolonenfis; sequitur ipsum non esse comprehensum in constitutione declarante illos ineligibiles, qui per duo biennia completa ad Officiū promoti fuerint.

Neque obstat si dicatur, dictam constitutionem solum respicere promotionem ad officium, non autem illius exercitium. Tum quia mox ostensum fuit, illum non dici promotum, cujus promotio non habuit effectum continuū, propter superveniens juris impedimentum: tum etiam, quia verba debent intelligi cum effectu, l. i. hac autem verba, ff. quod quisque juris, l. penult. §. docere, ff. ne quis cum qui in jus vocatus est, cum similibus.

Denique quia negotium, de quo agitur, jam fuit decisum inter dictos RR. Patres: cum enim d. Pater B. contenderet se posse, & debere uti & sui iuribus, quibus utuntur Priores dicti Ordinis, quamvis nullam haberet Conventum, R. P. Provincialis ad sedandas

sedandas controversias declaravit, ipsum nec esse Priorem, nec iuribus ac privilegiis Priorum gaudere posse, sed simplicem inferiorum: cui declarationi acquiescens dictus P.B. per annum continuum in simplici inferioritate permansit, & cum aliis Religiosis in Capitulo conventuali, in quo erat de familia, pro electione Discreti votavit, & in Capitulo provinciali nullum habuit votum, ita ut dubitari non possit quin tempore electionis in Capitulo provinciali facta de ejus persona, fuerit simplex Religiosus, & ea ratione habilis ad exercendum officium sibi conferendum, eadem habilitate, qua simplices Religiosi, & in nullo officio constituti possunt: & per consequens quin potuerit secundo loco eligi seu confirmari, non obstante statuto seu constitutione, quæ refertur ad personas tempore

8 Capituli qualificatas: † sicut regulariter, dum quis habilis, aut inhabilis declaratur, habilitas considerari debet de tempore provisionis: *cap. eam te 7. de rescriptis, cap. si eo tempore 9. cod. tit. in 6. Franc. in cap. si pro Clericis, colum. 1. numero 1. in princip. de prebend. in 6.*

Et causa finalis dictæ constitutionis videtur consistere in eo, quod non sit rationi consonum, quod in tertio Capitulo immediate sequenti votum habeat, dum in duobus præcedentibus voti capax fuit, ut patet ex illis verbis, *ad aliquod officium habens votum*: & per consequens cum dictus P.B. in primo Capitulo votum non habuerit, illumque voti incapax fuisse, declaratum fuerit per P. Provinciale, sequitur eum in tertio Capitulo (quod quoad ipsum erat secundum) non fuisse ineligibilem.

9 In eadem propemodum materia constitutionis prohibentis electionem illius, qui ab Officio, durante certo tempore non vacaverit, proposita fuit aliàs dubitatio circa Confessarios monialium Sanctæ Claræ, Ordinis Sancti Francisci. Siquidem in dicto Minorum Ordine Toletana constitutio cavetur, neminem ex iis qui Guardianatum exercuerunt, lapso triennio in eodem, aut alio conventu continuati posse, nisi prius per annum expletum vacaverit, ut testatur Mirand. *quest. regul. part. 2. quest. 19. artic. 8.* † sicut & Provinciales non ultra triennium exercere possunt officium hujusmodi, ut per eundem, *dicta part. 2. quest. 16. articulo 4. & 5.* qua de re etiam Hieronym. Roderic. *quest. 69. num. 7.*

11 Cum autem Confessarii monialium Sanctæ Claræ præsentis Civitatis, habeant ex speciali privilegio vocem in electionibus, dubitatum fuit utrum ille qui tanquam Confessarius in ultimo Capitulo provinciali post finitum triennium sui officii vocem habuit, possit lapso anno eligi in Guardianum? Ratio dubitandi petitur ex eo, quia posset fieri fraus legi: nam lapso triennio Guardianus interveniret per annum in Capitulo provinciali, & lapso anno iterum eligeretur in Guardianum, & ita continuò vocem haberet, contra mentem & intentionem constitutionis.

12 Existimavi nihilominus dictum Confessarium intervenire posse in electionibus, & habere vocem vigore dicti privilegii: quia constitutio non prohibet quin lapso triennio possint Religiosi, non expectato anno, deputari Confessores monialium: quin imò hoc videtur permittum per Bullam Pauli IV. apud Rodericum in *Ballario, in bulla quinta Pauli IV. pag. 391. sub die 23. Aprilis 1559.* his verbis: *In Guardianos eligi non possint, sed tantum in Praetores dictorum locorum, vel Confessores monialium,*

durante officio Definitoris, &c. & constitutio non prohibet Guardianos esse vocales alio modo, & alia via quàm via officii Guardiani: & sic dum Guardianus lapso triennio admittitur tanquam vocalis, non admittitur tanquam Guardianus, sed tanquam Confessarius, & sic contravenit dictæ constitutioni Toleranæ.

CAPVT CXX XVII.

Verùm solénitates requisitæ in alienatione bonorum Ecclesiasticorum requirantur in bonis, quæ nondum Ecclesiæ sunt incorporata, sive agatur de bonis in quibus Ecclesia solum habet dominium directum, sive de illis in quibus Ecclesia habet utrumque dominium, videlicet tam directum quàm utile; sive de illis in quibus Ecclesia solum habet utile dominium, sub directo dominio alterius qui non vult Ecclesiam investire, adeo ut Ecclesia cogatur alteri vendere: & utrum hoc casu ex tali venditione contracta debeat laudemium, aut sit locus juri prælationis in favorem domini directi.

SUMMARIUM.

- 1 Bona Ecclesia non incorporata, seu nisi mensa capitulari, regulariter possunt alienari sine solemnitatibus.
- 2 Quando bona non dicantur incorporata Ecclesiæ.
- 3 Quando Ecclesia habet solum dominium directum, si deinde ex aliqua causa dominium directum fuit consolidatum cum utili, absque incorporatione, potest fieri alienatio sine solemnitatibus.
- 4 Bona in quibus Ecclesia habet utrumque dominium, scilicet directum & utile, cum sint de mensa, non possunt alienari sine solemnitatibus.
- 5 In dubio tutius est in alienatione bonorum noviter acquisitorum per Ecclesiam adhibere prius solemnitates.
- 6 Hereditas delata Religioso, ipso jure acquiritur monasterio.
- 7 In quibus casibus bona noviter acquisita Ecclesiæ possint alienari sine solemnitatibus: & numero 8.
- 9 Utrum Ecclesia possit per transactionem dimittere bona in manibus transigentis? Resolvitur negativè, ex veriori sententia.
- 10 Tutor, vel Praetor possunt transigere rem dimittendo sine solemnitatibus.
- 11 Ecclesia uti manus mortua cogitur per dominum directum vendere bona noviter acquisita.
- 12 Ex alienatione necessaria non debetur laudemium.
- 13 Debetur tamen Domino ius prælationis, si evelletur, ex tali alienatione necessaria, secundum mentem Rotæ Romanæ.
- 14 Quando Ecclesia cogitur alienare per dominum directum, nullum debet laudemium.